

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/1341-1
Saksbehandler Esther Kristine Hoel

Utvalg	Møtedato
Utvalg for livsløp og kultur	15.04.2026
Kommunestyret	30.04.2026

Folkehelseiltak/forebyggende innsats- forslag til prioritering av midler vedtatt i Handlingsplan og økonomiplan 2026-2029 med budsjett 2026

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Risør kommune har avsatt 1 million kroner i perioden 2026–2029 til å styrke arbeidet mot utenforskap blant barn og unge.

1. Midlene benyttes til å etablere en ungdomslos som følger opp elever i ungdomsskolen og i overgangen til videregående opplæring.
2. Det avsettes penger til en 30 % lederressurs for TIBU (Tverrfaglig innsatsteam for barn og unge)
3. Tiltakene innarbeides i oppvekstplanen.

Vedlegg

Dialogmøte med familiefokus
Felles presentasjon utenforskap
Folkehelseprofil 2026- Risør
Fravær i Risørskolen
Hjelpetilbud til barn unge og foreldre - Risør kommune
Oppvekstprofilen 2026

Sammendrag

Risør kommune står overfor store utfordringer knyttet til utenforskap, psykisk helse og skolefravær. Fraværdata fra grunnskolen viser en markant økning, særlig på mellom- og ungdomstrinnet, der opptil 39 % av elever på et kull (7. trinn) har 10 % fravær eller mer. En ser også en økende fraværstrend på de lavere trinnene. Folkehelseprofilen viser samtidig at 22,9 % av befolkningen i yrkesaktiv alder står utenfor arbeid og utdanning, noe som understreker risiko for videre sosial ulikhet og utenforskap.

Kommunedirektøren foreslår derfor en satsning på ungdomslos ved overgang mellom ungdomsskolen og videregående skole, samt styrking av TIBU med en lederressurs (koordinerende ressurs) på 30 %. Tiltakene passer godt sammen med satsingene i kommuneplanens samfunnsdel og vil bli implementert i oppvekstplanen som kommer til politisk behandling i løpet av våren 26.

Bakgrunn

I Risør kommunes budsjettbehandling i desember 25 ble følgende vedtatt:

«4. Folkehelseiltak/Forebyggende innsats: Det bevilges kr.1.0 mill. årlig i perioden 2026-29 til tiltak rettet mot trinn 1-4 innsatstrappa (f.eks. Aktiv på dagtid, sterk og stødig, lavinntektsfamilier, arbeidstiltak)

KD kommer tilbake til KS innen Q1 med en sak på hvordan disse midlene best kan disponeres samt retningslinjer/vilkår for midlene.»

Innsatstrappas 4 første trinn:

I saken har kommunedirektøren sett til undertekstene i de fire trinnene i innsatstrappa, det gjenspeiler det vi ønsker å oppnå for våre unge. Vi ønsker at alle skal kjenne på tilhørighet, inkludering og trivsel, at alle får delta og kjenne på selvstendighet, at alle kjenner mestring i hverdagen og at hverdagen skal være meningsfull for våre unge.

Kommunens planer og oversiktsdokumenter viser at barn og unge i Risør står i økende risiko for utenforskap grunnet levekårsutfordringer, psykisk helse, lite fritidsdeltakelse og økt skolefravær.

Folkehelseprofilen for 2026 viser (ligger vedlagt saken):

- Høy andel som ikke gjennomfører videregående opplæring (77 % mot 81 % i fylket og 82 % i landet)
- Høy andel utenfor arbeid og utdanning (22,9 %)
- Høy andel uføretrygdede
- Lave levekårsutfordringer og psykiske helseplager i tråd med landsgjennomsnittet, men med lavere yrkesaktivitet

Oppvekstprofilen for 2026 sier at: (ligger vedlagt)

«Andelen unge (15-29 år) som står utenfor utdanning, arbeid og opplæring, er høyere enn i landet som helhet. Unge som står utenfor er ofte relasjonelt sårbare og økonomisk utsatt. De har gjerne behov for voksne som ser dem.»

Fravær i Risørskolen viser:

- Kraftig økning i fravær etter pandemien
- 1 av 3 elever på flere trinn har over 19 fraværsdager pr. år
- 39,3 % av 7.-klassinger har 10 % fravær eller mer

«Ung aktiv» er vedtatt politisk i sak [25/48](#) i kommunestyret i juni 2025. Ung aktiv handler om å hjelpe barn inn i fritidsaktivitet, og vår innsats er knyttet til 4. trinn i grunnskolen. Dette tiltaket finansieres i allerede vedtatte rammer, slik at det vil være en «fritidslos» som skal hjelpe de barna og familiene det gjelder inn i en fritidsaktivitet. I lenken ligger oversikt over fritidsaktiviteter i Risør kommune: [Fritidsaktiviteter på kommunens hjemmeside](#)

Saksopplysninger

Saken omkring fordeling av en million kroner til folkehelse/forebygging over fireårsperioden i HP-ØP 2026-2029, har vært jobbet med i kommunedirektørens ledergruppe i flere omganger, det har også vært avholdt et lengre møte der utenforskap var tema. Presentasjon fra dette møtet ligger vedlagt saken. Ulike tiltak har vært løftet frem, som for eksempel serviceverter i helse, tiltak knyttet mot flyktninger i helse, søkbare tiltak der frivillige kunne bidra inn, men kommunedirektøren valgte å lande på tiltak som er i tråd med kommunes eksisterende oppbygging av tiltak og innsats for barn, unge og familier. Vi har mye god innsats i Risør kommune som det er viktig å bygge videre på.

Eksisterende tiltak i kommunen:

Kommunen kan vise til et bredt spekter av eksisterende tiltak mot utenforskap og psykisk uhelse:

- BTI-modellen og stafettlogg
- Ressursteam og spes.ped-team
- Psykisk helserådgivere
- TIBU – psykisk helse og miljø
- Motherhood (tilskudd 2024–2026)
- Ung Aktiv
- UngTeam
- Vill vekst og Insj
- Seff ung og Ung i Risør
- Kultur- og idrettsmidler, frivillighetssentral

Vedlagt ligger Risør kommunes oversikt over hjelpetilbud til barn, unge og familier.

Kommunen avholdt sitt årlige dialogmøte med familiefokus i mars, her ble det jobbet med kommende oppvekstplan og hjelpetiltaksoversikten (vedlagt). I møtet var instanser fra alle sektorer som jobber i laget rundt barn, unge og familier representert. (Vedlagt ligger presentasjon fra dialogmøtet.)

Ved å vise til de tilbudene vi har, identifiserer vi at det mangler innsats omkring elever som er i overgang mellom ungdomsskole og videregående skole. Vi erkjenner også at organiseringen vi er i gang med å bygge opp med TIBU trenger mer lederstøtte/tid til koordinering for å sikre framdrift i det systematiske arbeidet. Dette for å kunne tilby riktige tjenester til barn og unge i det viktige arbeidet med å forebygge utenforskap og skolefravær.

Ungdomslos:

Kommunedirektøren mener at å satse på en ungdomslos kan hjelpe flere unge når de går fra ungdomsskole til videregående skole. Dette er en overgang som kan være vanskelig for mange elever. Ved å ha en trygg voksenperson, en los, kan overgangen bli lettere. En ungdomslos skal i hovedtrekk jobbe og være til stede på ungdomsskolen i vårhalvåret der elevene går i 10. klasse og skal følge elevene over tid og over til videregående skole på høsthalvåret. Målet er at flere fullfører hele skoleløpet og unngår å falle utenfor i en for mange, vanskelig overgang. Det vil være naturlig at ungdomslosen også følger enkelte elever lengre enn i det første året på videregående skole.

Kommunen har pr. i dag en ungdomslos som jobber noe på mellomtrinnet (5.-7. trinn), i overgangen mellom barneskole og ungdomsskole og inn mot elever som har høyt skolefravær. Denne stillingen er en prosjektstilling som finansieres delvis med midler fra Udir. Prosjektet varer ut 2027. Det er behov for større innsats omkring elever som ikke kommer på skolen, og da særlig i overgang til videregående skole.

TIBU:

TIBU har slik vi har organisert det et bredt ansvarsområde med systematisk arbeid rettet mot barn, foresatte og mot ansatte som jobber med barn og unge. I tillegg kommer den systematiske kartleggingen gjennom blant annet Ungdata, elevundersøkelsen og fraværstatistikk.

På individnivå jobbes det med kartlegging og oppfølging omkring enkeltsaker knyttet til psykisk helse, fravær og skolemiljø for unge i alderen 10- til 16 år.

På begge nivåer jobbes det både med langsiktige saker og saker av mer akutt karakter. Eksempler på innsatsområder er: Veiledning av ansatte og foresatte, foreldremøter, kompetanseheving blant de ansatte, Implementering av ulike programmer slik som for eksempel Robust, bistand og utredninger i enkeltsaker omkring elever og foreldre, veiledning inn i klassemiljøer etc.

Økonomiske konsekvenser

Kommunestyret har allerede vedtatt at 1 million skal benyttes til tiltaket i 4-års perioden ref. HP-ØP 2026-2029 med budsjett for 2026.

Andre driftsmessige konsekvenser

Tiltakene omtalt i saken kan styrke kapasiteten i TIBU, og kan bidra til bedre koordinering, mer forebygging og bedre oppfølging av elever i risiko for utenforskap.

Vurderinger

Klima og natur

Ikke vurdert.

Folkehelse og levekår

Tiltakene retter seg direkte mot dokumenterte levekårsutfordringer i kommunen:

- Høy andel utenfor arbeid og utdanning
- Vekst i skolefravær
- Psykiske helseplager blant barn og unge. Tiltaket støtter universell utforming av tjenester gjennom BTI, KE (koordinerende enhet) og tidlig innsats, og er i tråd med prinsippet om barnets beste.

Kommuneplan

Gjeldende kommuneplans samfunnsdel danner utgangspunkt for tiltak i oppvekstplanen som nå foreslås å sendes på høring. Disse fem målene anses mest sentrale og er konkretisert nærmere i tiltak og ansvarsfordeling i høringsutkastet til oppvekstplanen:

1. Risør har mangfoldige, aktive og inkluderende lokalsamfunn.
2. Vi styrker helsefremming og forebygging med fokus på tidlig innsats.
3. Alle har et likeverdig faglig tilbud som er tilpasset deres behov og utvikling.
4. Alle får økt mestringstro og motivasjon i sin hverdag.
5. Alle opplever tilhørighet og gode relasjoner som fremmer trivsel.

TIBU og undomslos er viktige tiltak som omtales i oppvekstplanen.

Alternative vedtak

Kommunestyret kan velge å gjøre andre prioriteringer enn de som er foreslått i saken.

Konklusjon

Det anbefales at kommunestyret velger å prioritere pengene som er satt av til arbeidet mot utenforskap i kommunen til å styrke arbeidet med TIBU og til å iverksette en egen ungdomslos som jobber med aldersgruppen som skal over fra ungdomsskolen til videregående skole.